

СЕКЦІЯ 6. ЛАНДШАФТНИЙ ДИЗАЙН ТА ДЕКОРАТИВНЕ РОСЛИННИЦТВО

УДК 635.925

ЛАНДШАФТНИЙ ДИЗАЙН ЯК МИСТЕЦТВО СТВОРЕННЯ ПАРКІВ І САДІВ

Прокопчук І.П., студент 2 курсу, спеціальність «Біологія»
Науковий керівник **Григорчук І.Д.**, кандидат біологічних наук, доцент
кафедри біології та методики її викладання
InnaGrigorchuk78@gmail.com
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Ландшафтний дизайн в його сучасному вигляді зародився наприкінці ХІХ століття, і причиною тому став технічний прогрес, що призвів до тотальної урбанізації. Міський простір теж потребує розумної організації та озеленення, усвідомили архітектори і садівники, які тепер працювали разом, щоб надати місту нового вигляду і створити нове поняття – громадські парки і сади.

Ландшафтний дизайн або ландшафтне проектування як наука та мистецтво створення парків і садів бере свій початок з глибини століть. Визначення "ландшафтна архітектура" вперше з'явилося в США близько двохсот років тому, але найяскравіший шлях виникнення та розвитку стилів ландшафтного дизайну обчислюється багатьма століттями.

Перші окультурені ділянки землі зі зростаючими на них деревами і чагарниками з'явилися ще в другому тисячолітті до нашої ери на території Єгипту і Месопотамії – у ті часи сади носили суто функціональний характер – вони використовувалися для вирощування плодкових культур. З розвитком культури і мистецтв, з'явилася потреба в організації декоративних садових ділянок для відпочинку і дозвілля. Одним з перших декоративних садів є знамениті висячі сади Семіраміди, що увійшли до списку чудес світу. Вони являли собою серію насипних терас і східчастих платформ з декоративними рослинами, висадженими ярусами. У різних культурах мистецтво створення декоративних садів розвивалося різними шляхами – в Персії та Індії переважали правильні геометричні форми, простір розділяли на дрібні і великі квадрати і густо засаджували рослинами. Тут вперше почали використовувати прийом, який тепер називається міксбордер – це формування простору, в якому різні види рослин густо висаджуються поруч, створюючи різнобарвний килим.

У першому столітті до нашої ери мистецтво ландшафтного дизайну зародилося на Далекому Сході – у Китаї, де сади виконували не лише декоративну, а й духовну функцію. У Японії ландшафтний дизайн розвивався під впливом Китаю, як і багато інших мистецтв. Азіатські сади символізували світ у мініатюрі, і людина, споглядаючи сад, відкривала для себе шлях досягнення гармонії зі світом. У Європі останнім часом користується величезною

популярністю японський стиль ландшафтного дизайну, пронизаний філософією день-буддизму та синтоїзму, споконвічною японською релігією. Потрібно відзначити, що теорія стилю японського саду надзвичайно складна і сповнена символів: японський сад – невелика земельна ділянка – символізує собою картину світу, людина, з'єднуючись з природою, відкриває для себе суть буття.

У Європі перші декоративні сади виникли на території стародавньої Греції, і виконували не тільки естетичну функцію, але і служили місцем проведення релігійних обрядів і лекцій філософів і вчених. Характерною рисою грецьких садів служили декоративні колони, статуї, сходи і фонтани. На початку нашої ери вже в стародавньому Римі існувало кілька видів садів, які виконували різні функції, до того ж існували приватні та публічні сади. Це вважається часом розквіту садово-паркового мистецтва в Європі, де з настанням Темних віків та раннього Середньовіччя мистецтво ландшафтного дизайну зовсім змінило свою форму. Сади існували переважно в монастирях, де ченці вирощували плодові культури та лікарські рослини. Планування ділянок докорінно змінилося, але в якості декоративних прийомів саме в цей період почали використовувати перголи та трельяжі. На території перших університетів студенти та викладачі розбивали перші ботанічні сади, в яких були представлені садові декоративні рослини. З початком епохи Відродження почало відроджуватися і стародавнє мистецтво оформлення садових ділянок. Пишні палаци, що прийшли на зміну похмурим фортам, не тільки декорувалися всередині і зовні, а й відповідним чином декорувалася ділянка перед фасадом. Європейські сади вражали великою кількістю вигадливих декоративних елементів – наслідування античності започаткувало моду на колони, фонтани, різні водойми і системи ставків з гротами, штучними водоспадами і каналами.

Піком розвитку науки та мистецтва ландшафтного дизайну вважаються 19-20 століття нашої ери. У цей період вся увага спрямована на рослинність, пошук і впровадження нових елементів композиції і прагнення до унісон стилів – ландшафтного дизайну та архітектурного.

Існує безліч напрямів (стилів) ландшафтного дизайну. Найбільш поширеними є такі: класичний (регулярний) стиль, Англійський або пейзажний стиль, Французький, сільський або кантрі, стиль екосад, японський та східний стилі. Не слід забувати і про наш, Український стиль ландшафтного дизайну, адже споконвічне прагнення українців до озеленення простору навколо себе відоме давно. В українців існували чіткі правила та закономірності ландшафтного стилю, які вироблялись протягом століть і навіть тисячоліть. На їх формування впливали практичні потреби людей і язичницькі вірування, адже велика кількість рослин були чітко класифіковані як символи того чи іншого язичницького бога слов'ян, своєрідні аналоги православних ікон і римо-католицьких статуй.

Таким чином, ландшафтний дизайн – це наука створення комплексу з садово-паркових композицій на території земельних ділянок. Основним принципом ландшафтного дизайну є гармонійне поєднання усіх компонентів на місцевості: природних об'єктів, алей, доріжок, садів, водойм тощо.